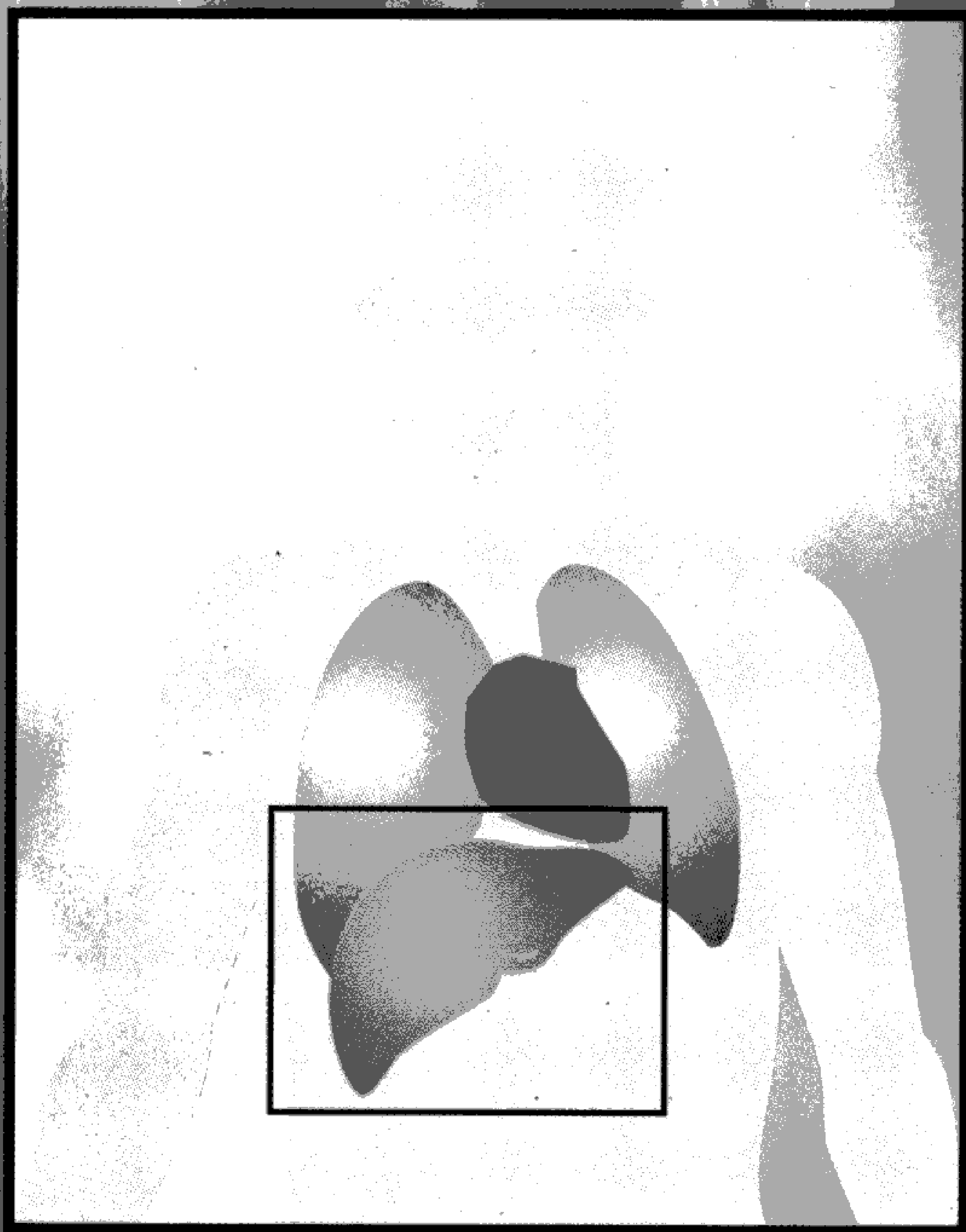

Δρ. Χαρίλαος Κουτής
Ιατρός - Υγιεινολόγος

Ηπατίτιδα Β και Πρωτοπαθής Καρκίνος του Ήπατος

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΕΛΛΗΝ"

**Ηπατίτιδα Β
και Πρωτοπαθής
Καρκίνος του Ήπατος**

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο Χαρίλαος Κουτής γεννήθηκε στην Αγναντιά Καλαμπάκας.
Πτυχιούχος:

- 1) Τμήματος Εποπτών Δημόσιας Υγείας ΚΑΤΕΕ - Αθηνών
- 2) Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
- 3) Υγιεινολόγος Ιατρός Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας.

Το 1987 μετεκπαιδεύτηκε στο Εργαστήριο Υγιεινής και Επιδημιολογίας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών στην υγιεινή και επιδημιολογία.

Το 1992 αναγορεύθηκε διδάκτωρ επιδημιολογίας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Επίκουρος Καθηγητής Επιδημιολογίας στο τμήμα Δημόσιας Υγιεινής του ΤΕΙ Αθήνας.

Το πεδίο έρευνας του Δρος Χαρίλαου Κουτή είναι η επιδημιολογία και ιδιαίτερα Υπέρταση - Καρκίνος - Λοιμώδη Νοσήματα - Διατροφή.

Τα αποτελέσματα των ερευνών του έχουν δημοσιευθεί σε ειδικά περιοδικά και έχουν ανακοινωθεί σε διεθνή συνέδρια.

616
362
3
ΚΟΥ

ΔΩΡΕΑ

Δρ. Χαρίλαος Κουτής
Ιατρός - Υγιεινολόγος

Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Αρ. εισ. 70528

Ηπατίτιδα Β και Πρωτοπαθής Καρκίνος του Ήπατος

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ "ΙΩΝ"

– ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΕΛΛΗΝ" –

Αθ. Διάκου 30, 12131 Περιστέρι
τηλ:(01) 57.71.908, 57.68.853, 57.42.686, 57.47.729
FAX:(01) 57.51.438, e-mail address: ion_publ@hol.gr

Κάθε γνήσιο αντίτυπο έχει τη σφραγίδα του εκδότη και την ιδιόχειρη υπογραφή του συγγραφέα.

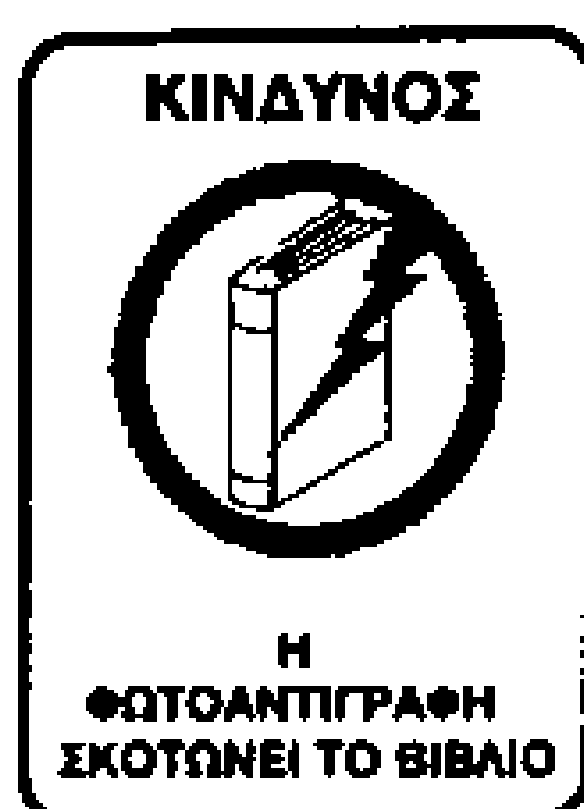

Επεξεργασία Κειμένων και Σχεδίων:
Ατελιέ Γραφικών Εκδοτικού Ομίλου ΙΩΝ

© 1998: - Εκδόσεις "ΕΛΛΗΝ" - Γ. ΠΑΡΙΚΟΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.

ISBN 960-286-321-8

Ο εκδοτικός οίκος έχει όλα τα δικαιώματα του βιβλίου. Απαγορεύεται η αναπαραγωγή του οποιουδήποτε τμήματος αυτής της εργασίας που καλύπτεται από τα δικαιώματα (copyright), ή τη χρήση της σε οποιαδήποτε μορφή, ή με οποιονδήποτε τρόπο - γραφικό, ηλεκτρονικό, ή μηχανικό, συμπεριλαμβανομένων των φωτοτυπιών, της μαγνητοφώνησης και των συστημάτων αποθήκευσης και αναπαραγωγής - χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη.

Ο λογότυπος που εικονίζεται δίπλα χρειάζεται μια εξήγηση. Σκοπός του είναι να συνεγείρει τον αναγνώστη πάνω στον κίνδυνο που παρουσιάζεται για το μέλλον της συγγραφής, ειδικότερα στο περιβάλλον των Τεχνικών και Επιστημονικών Εκδόσεων από τη μαζική ανάπτυξη της φωτοαντιγραφής.

Ο Κώδικας των πνευματικών δικαιωμάτων (νόμοι 2121/93 και 2557/97) απαγορεύει την φωτοαντιγράψιμη χωρίς την άδεια των εκόντων τα δικαιώματα του βιβλίου.

Άρα αυτή η πρακτική η οποία είναι γενικευμένη σε Εκπαιδευτικά Ιδρύματα προκαλεί μια απότομη πτώση της αγοράς των βιβλίων και των περιοδικών σε σημείο που και για τους συγγραφείς η δυνατότητα δημιουργίας νέων έργων και εκδόσεών τους βρίσκεται σήμερα σε κίνδυνο.

Υπενθυμίζουμε ότι κάθε αναπαραγωγή της παρούσης έκδοσης μερική ή ολική απαγορεύεται χωρίς την άδεια των δημιουργών της.

Στους Γονείς μου
Κώστα και Μαγδαλινή

Στη ΦΙΦΗ

Πρόλογος

Με ιδιαίτερη χαρά δέχθηκα να προλογίσω την παρούσα έκδοση εργασίας του Δρος Ιατρού κ. Χαριλάου Κουτή, δεδομένου ότι το θέμα του είναι έντονα και ζωτικά ενδιαφέρον, απτόμενο και των τριών τομέων της δραστηριότητάς μου ως ασκούντος Ιατρού, ακαδημαϊκού διδασκάλου και ερευνητού. Και η χαρά μου αυτή παίρνει ειδικό χαρακτήρα με τη σκέψη ότι ο συγγραφέας συγκαταλέγεται μεταξύ των ζηλωτών παλαιών μαθητών μου και μετέπειτα αγαπητών και πολυτίμων συνεργατών μου επί μακράν σειράν ετών στο Τμήμα Δημοσίας Υγιεινής της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Προνοίας του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Τ.Ε.Ι.) Αθήνας.

Ο κ. Χαρίλαος Κουτής διήλθε με υποδειγματική εργατικότητα και αφοσίωση όλες τις βαθμίδες του Ιδρύματος: βοηθός, επιμελητής, επίκουρος καθηγητής, σήμερα δε είναι Διευθυντής της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Προνοίας του Τ.Ε.Ι. Αθήνας.

Το έργο αυτό παρουσιάζει μία εμπειριστατωμένη ανάλυση της δυαδικής νοσολογικής οντότητας "Ήπατίτιδα Β και Πρωτοπαθής Καρκίνος του Ήπατος" και εκθέτει όλα τα νεώτερα επιδημιολογικά δεδομένα και τις εφαρμοζόμενες προληπτικές παρεμβάσεις. Ειδική σημασία έχουν τα παρατιθέμενα βιοστατιστικά στοιχεία νοσηρότητας και θνησιμό-

τητας από τον ελληνικό χώρο, σε σύγκριση προς τους αντιστοίχους δείκτες των πληθυσμών άλλων χωρών.

Η ύλη του βιβλίου χαρακτηρίζεται από τη σαφήνεια και βραχυλογία που διευκολύνουν την πρακτική προσέγγιση, η δε διάταξη των θεμάτων και οι πίνακες βοηθούν πολύ αποτελεσματικά τον αναγνώστη για να μνηθεί σ' όλες τις βασικές και ζωτικής σημασίας οπτικές που πρέπει να περιλαμβάνει ένα εισαγωγικό εγχειρίδιο, διαπραγματευόμενο θέματα που αποτελούν αντικείμενο πολλών προβληματισμών της συνεχιζόμενης επιδημιολογικής και κλινικής έρευνας.

Ειδικά ευαισθητοποιημένος στα ακανθώδη επιδημιολογικά θέματα, δεδομένου ότι η τεχνολογική και επιστημονική παιδεία του καλύπτει ευρύ φάσμα της Ιατρικής (τεχνολόγος δημόσιας υγείας - γενικός ιατρός - υγιεινολόγος), ο συγγραφέας του βιβλίου κατορθώνει με δεξιοτεχνία να δώσει μηνύματα για την ανάγκη να μελετηθούν και αντιμετωπισθούν λυσιτελέστερα τα νοσολογικά, υγιεινολογικά και επιδημιολογικά προβλήματα τα συνυφασμένα με την ηπατίτιδα Β και τον πρωτοπαθή καρκίνο του ήπατος, ως προϋπόθεση αναπτύξεως αποτελεσματικωτέρων στρατηγικών παρεμβάσεως.

Πρόκειται αναμφιβόλως για πρακτικής αξίας βοήθημα για σπουδαστές της ιατρικής και των διαφόρων επαγγελματιών υγείας, αλλά και μνημόνιο απαραίτητο για ιατρούς κάθε ειδικότητας που επιθυμούν να ανανεώσουν τη θεμελιακή ενημέρωσή των σε θέματα τόσο εξελισσόμενα όσο τα αντικείμενα του βιβλίου αυτού.

Πιστεύω ότι το διδακτικό βοήθημα αυτό, που εμπλουτίζει τη σύγχρονη ελληνική ιατρική βιβλιογραφία, θα συμβάλει με επιτυχία στη διαμόρφωση του κλίματος εκείνου δραστηριοποίησεως που καλλιεργεί την προαγωγή των μελετών

και δημοσιεύσεων επικαίρων ιατρικών θεμάτων και γεννά
ικανοποιητική αισιοδοξία για το μέλλον.

Δρ. Ιατρός Χρίστος Τσαχαγέας
Υγιεινολόγος - Επιδημιολόγος
Ειδικός Κοινωνικής Ιατρικής
τ. Καθηγητής και Επίτιμο Μέλος του Τ.Ε.Ι. Αθήνας
Αμ. Επ. Καθηγητής Ιατρικής Σχολής
Πανεπιστημίου Αθηνών

Πίνακας Περιεχομένων

<i>Εισαγωγή - Αντικείμενο της Μονογραφίας.....</i>	<i>15</i>
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ</i>	
<i>Ιογενής Ηπατίτιδα Β</i>	<i>17</i>
1.1 Ιός Ηπατίτιδας HBV	17
1.2 Παράγοντας Δέλτα (Delta Agent)	27
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ</i>	
<i>Πρωτοπαθής Καρκίνος Ήπατος</i>	<i>33</i>
2.1 Γεωγραφική κατανομή	33
2.2 Σχετικές συχνότητες	33
2.3 Δείκτες θνησιμότητας	34
2.4 Δείκτες επιπτώσεως	37
2.5 Διαχρονική εξέλιξη.....	37
2.6 Κατανομή κατά ηλικία.....	39
2.7 Κατανομή κατά φύλο	39
2.8 Κατανομή κατά κοινωνικοοικονομική κατάσταση.....	40
2.9 Κατανομή κατά επάγγελμα.....	40
2.10 Κατανομή κατά φυλή	41
2.11 Τοπογραφική κατανομή	42

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ**Ηπατίτιδα Β και Πρωτοπαθής Καρκίνος****Ήπατος (Π.Κ.Η) 43****3.1 Επιδημιολογικές ενδείξεις 43**

3.1.1 Γεωγραφική κατανομή..... 43

3.1.2 Αναδρομικές μελέτες (Case Control Studies)..... 44

3.1.3 Προοπτικές μελέτες..... 50

3.1.4 Μελέτες οικογενειών (Family Studies)..... 51

3.2 Βιολογικές ενδείξεις..... 51**3.3 Αντιφατικές Ενδείξεις σχέσεως HBV-DNA 53****ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ****Πρόληψη 55****4.1 Πρωτογενής πρόληψη 55**

4.1.1 Παρενέργειες εμβολίου 58

4.1.2 Μελλοντικές προοπτικές του εμβολίου 59

4.1.3 Στρατηγική Εκριζώσεως της Νόσου 60

4.1.4 Στρατηγική Ελέγχου της Νόσου 60

4.2 Δευτερογενής Πρόληψη 63**Συμπεράσματα 65****Βιβλιογραφία 67**

Εισαγωγή - Αντικείμενο της Μονογραφίας

Η μόλυνση με τον ιό της Ηπατίτιδας Β (HBV) έχει ως αποτέλεσμα ένα ευρύ φάσμα Ηπατικών παθήσεων, που κυμαίνονται από υποκλινικές προσβολές έως οξεία, αυτοπεριοριζόμενη ηπατίτιδα και θανατηφόρο κεραυνοβόλο ηπατίτιδα.

Η έκθεση στο HBV ιδιαίτερα σε μικρή ηλικία μπορεί να καταλήξει σε κατάσταση ασυμπτωματικού φορέα η οποία θα εξελιχθεί σε χρόνια ενεργό ηπατίτιδα, κίρρωση ήπατος και τελικά ηπατοκυτταρικό καρκίνωμα.

Εκτιμάται ότι υπάρχουν παγκοσμίως (πρόσφατες εκτιμήσεις) 400-500 εκατομ. HBV φορείς σήμερα. Περίπου το 5-10% των προσβεβλημένων ασθενών μεταπίπτει σε χρόνιους φορείς.

Αντικείμενο της μονογραφίας αυτής είναι να παρουσιάσει τα επιδημιολογικά δεδομένου της νόσου, τις εφαρμοζόμενες προληπτικές παρεμβάσεις καθώς και στοιχεία από τον ελληνικό και διεθνή χώρο.

Συγκεκριμένα διερευνήθηκε η σχέση της Ηπατίτιδας Β (HBV) και του Π.Κ.Η καθώς και οι στρατηγικές ελέγχου και εκρίζωσης της νόσου.

Η παρούσα μονογραφία περιλαμβάνει τέσσερα κεφάλαια. Το πρώτο αναφέρεται στην Ηπατίτιδα Β και στον

παράγοντα δ, το δεύτερο στο Πρωτοπαθή Καρκίνο του Ήπατος, το τρίτο στη σχέση Ηπατίτιδας Β και Π.Κ.Η και το τέταρτο στην πρόληψη. Ακολουθούν τα συμπεράσματα και η βιβλιογραφία στην οποία στηρίχθηκε η παρούσα μονογραφία.

Χ.Κ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

1. Νοσηλευτική Βοήθεια I, Henger - Caldwell
2. Νοσηλευτική Βοήθεια I, Henger - Caldwell
3. Ιατρική Βοήθεια & Φροντίδα I - Ιατρική & Νοσηλευτική Δεοντολογία, Keir - Wise - Krebs
4. Ιατρική Βοήθεια & Φροντίδα II - Ανατομία & Φυσιολογία του Ανθρώπινου Σώματος, Keir κ.ά.
5. Ιατρική Βοήθεια & Φροντίδα III - Βοήθεια στην Κλινική Ιατρική, Keir - Wise - Krebs
6. Ιατρική Βοήθεια & Φροντίδα IV - Πρώτες Βοήθειες, Keir - Wise - Krebs
7. Εγχειρίδιο Χειρουργικής, Α. Πετρίδη
8. Παρασιτολογία, Πισπίνη
9. Μικροβιολογία, Ε. Καλκάνη - Μπουσιάκου
10. Ιολογία, Ε. Καλκάνη - Μπουσιάκου
11. Ανατομία του Ανθρώπινου Σώματος, Tortora
12. Ορθοπαιδική Νοσηλευτική Φροντίδα & Πρακτική, Mourad - Droste
13. Νοσηλευτική Φροντίδα στην Παθολογία και τη Χειρουργική, Engram
14. Νοσηλευτική Διαγνωστική και Κλινική Πρακτική, Gettrust - Brabel
15. Μαιευτική και Γυναικολογική Νοσηλευτική, Shapiro κ.ά.
16. Παιδιατρική Νοσηλευτική, Shapiro κ.ά.
17. Ψυχιατρική Αποκατάσταση - Ένας Πρακτικός Οδηγός, Ekdawi, Conning
18. Πρακτική Άσκηση Νοσηλευτικής II, Ν. Τσίκου - Σ. Καραγεωργοπούλου
19. Απεικονιστική Ακτινοτεχνολογία, Ν. Μέγκου
20. Στοιχεία Υγιεινής, Ε. Καλκάνη
21. Φαρμακολογία, Rice
22. Εργαστήριο Νοσηλευτικής, Β. Λεπίδα - Γρηγοριάδου
23. Κλινική Νευροψυχολογία - Νευρογλωσσολογία, Χ. Καρπαθίου - π. Σ. Καρπαθίου
24. Θεραπευτική Προσέγγιση στη Σκλήρυνση κατά Πλάκας, Ζουζα
25. Ανατομικός Άτλας Νευροψυχολογίας, Χ. Καρπαθίου - Β. Δάλλα
26. Διαιτητική, Σωστή Διατροφή & Θεραπευτικές Δίαιτες, Townsend

ΣΕΙΡΑ: ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

1. Γενική Παθολογική Νοσηλευτική, Albaugh
2. Χειρουργική Νοσηλευτική, Albaugh
3. Ογκολογική Νοσηλευτική, Miaskowski
4. Μαιευτική και Γυναικολογική Νοσηλευτική, Gulanick - Grabishar - Puzas
5. Παιδιατρική Νοσηλευτική, Gulanick - Grabishar - Puzas
6. Κλινική Παιδιατρική Νοσηλευτική, Baker - Anderson
7. Νοσηλευτική Μονάδα Εντατικής Θεραπείας, Waite - Klumberger
8. Νοσηλευτική Κραδιαγγειακής Μονάδας Εντατικής Θεραπείας, Dressler
9. Ορθοπαιδική Νοσηλευτική, Mourad
10. Γεροντολογική Νοσηλευτική, Needham
11. Ψυχιατρική Νοσηλευτική, Coler - Vincent

ΣΕΙΡΑ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

1. Μαιευτική και Γυναικολογική Νοσηλευτική, Pappas - Hollingsworth - Livingston
2. Παιδιατρική Νοσηλευτική, Speer - Pixler - Schmidt
3. Η Φαρμακολογία στη Νοσηλευτική, Blicharz - Talbot - Williams
4. Γενική Παθολογική και Χειρουργική Νοσηλευτική, Baldonado - Williams - Davis
5. Ψυχιατρική Νοσηλευτική, Grant - Mericle - Royes
6. Γεροντολογική Νοσηλευτική, Carignan - Sharron - Webb
7. Εκτίμηση Κατάστασης Υγείας & Κλινική Εξέταση, Julian - Bosley - Dillion

ISBN 960-286-321-8

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ "ΙΩΝ"

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΕΛΛΗΝΙΚΗ"

Συμπληγάδων 7, 12131 Περιστέρι

Τηλ: (01) 57.71.908, 57.68.853, 57.42.686, 57.47.729 - Fax (01)